

*Duitse en
Oostenrijkse Wijnen*
door *Rudolf Perik*

Titel: Duitse en Oostenrijkse Wijnen

Auteur: Rudolf Pierik

Omslagontwerp: Judith Baltus

Eerste druk september 2018

Uitgeverij: U2pi BV Den Haag

ISBN: 978 90 8759 800 6

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotocopiën, opnamen, of enige andere manier, zonder voorafgaande toestemming van de uitgever.

*Duitse en
Oostenrijkse Wijnen*

door Rudolf Pierik

Inhoudsopgave

Duitsland 9

Wijngebieden 11

Ahr	11
Baden	13
Franken	17
Hessische Bergstrasse	19
Mittelrhein	21
Mosel	23
Saar	26
Ruwer	28
Nahe	29
Pfalz	31
Rheingau	33
Rheinhessen	36
Saale-Unstrut	38
Sachsen	40
Württemberg	42

Mousserende wijnen 45

Sekt	45
Perlwein	47

Literatuur 48

Statistiek 50

Witte druivenrassen 2016	50
Blauwe druivenrassen 2016	50
Bedrijfs grootte (ha) 2016	51
Wijnbouwoppervlak, opbrengst, oogst 2016	51
Type wijnen en oppervlak	52

<i>Oostenrijk</i>	<i>53</i>
<i>1. Geschiedenis</i>	<i>55</i>
<i>2. Klimaat</i>	<i>57</i>
<i>3. Bodem</i>	<i>58</i>
<i>4. Wijnbouw</i>	<i>59</i>
<i>5. Burgenland</i>	<i>62</i>
5.1. Südburgenland	63
5.2. Mittelburgenland	63
5.3. Neusiedlersee	64
5.4. Neusiedler-Hügelland	65
<i>6. Steiermark</i>	<i>66</i>
6.1 Südoststeiermark	67
6.2 Weststeiermark	68
6.3 Südsteiermark	69
<i>7. Niederösterreich</i>	<i>70</i>
7.1 Carnuntum	71
7.2 Kamptal	72
7.3 Kremstal	73
7.4 Thermenregion	74
7.5 Traisental	74
7.6 Wachau	75
7.7 Wagram	76
7.7 Weinviertel	77

<i>8. Bergland</i>	78
8.1 Kärnten	78
8.2 Oberösterreich	79
8.3 Vorarlberg	79
8.4 Tirol	80
8.5 Salzburg	80
<i>9. Wien</i>	81
<i>10. Literatuur</i>	82
<i>11. Statistiek</i>	84
Wijnbouwareaal	84
Opbrengsten in hl per ha en per regio	84
De leeftijd van de druivenstokken	84
Verdeling druivenrassen	85
<i>Druivenrassen</i>	86
<i>Witte druivenrassen</i>	86
Algemene inleiding	86
Bacchus	87
Chardonnay	87
Elbling	88
Faberrebe	88
Gewürztraminer	89
Grüner Veltlinger	90
Gutedel	91
Huxelrebe	92
Kerner	92
Morio-Muskat	93
Müller-Thurgau	94
Ortega	95
Riesling	96
Ruländer (Grauburgunder)	97
Sauvignon Blanc	99
Scheurebe	99

Silvaner	99
Weissburgunder	101
Welschriesling	102
<i>Blauwe druivenrassen</i>	<i>103</i>
Algemene inleiding	103
Dornfelder	103
Lemberger	104
Müllerrebe (Schwarzriesling)	105
Portugieser (Blauer Portugieser)	105
Regent	106
Spätburgunder	106
Trollinger	108
St. Laurent	109
Zweigelt	109
<i>Biologische wijnen</i>	<i>111</i>
<i>Terminologie</i>	<i>113</i>
<i>Nawoord</i>	<i>122</i>

Duitsland

Duitsland met de hoofdstad Berlijn ligt in Midden-Europa en omvat een oppervlak van 357.121 vierkante kilometer. Het oppervlak is globaal 9 maal groter dan Nederland. Het land grenst aan tal van landen: Zwitserland, Oostenrijk, Tjechië, Polen, Denemarken, Frankrijk, België, Luxemburg en Nederland. De afstand van noord naar zuid bedraagt 876 km, van west naar oost 640 km. Duitsland ligt aan de Noordzee en de Oostzee. Het landschap kan van noord naar zuid als volgt ingedeeld worden: de laagvlakte (in het noorden), gematigd bergachtig (in het midden) en met hogere bergen in de Alpen (in het zuiden). Hoofdrivieren waarlangs wijnbouw wordt bedreven zijn Rijn, Moezel, Main, Donau en Elbe.

Duitsland is een parlementaire (Bonds)republiek en kent 16 deelstaten (Länder). Bondspresident is Walter Steinmeier, bondskanselier is Angela Merkel. In 2017 telde het land 80.594.017 inwoners, de emigranten daarbij inbegrepen. Globaal is 30% van de bevolking protestant, 31% katholiek, terwijl 33% niet-gelovig is of Islamiet.

Het klimaat, dat in sterke mate bepaalt of er wijnbouw bedreven kan worden, is gematigd met overwegend een zeeklimaat met wind uit het westen. De zomers zijn wat temperatuur betreft niet extreem, de winters zijn vaak mild. Van noord naar zuid neemt de temperatuur (gemiddeld 22-23°C) van juni tot september toe. In het noorden en een deel van het midden van Duitsland kan geen wijnbouw bedreven worden. De meeste zonuren per dag vinden we in de periode mei tot september. Het spreekt vanzelf dat het klimaat en de wijnbouw sterk beïnvloed worden door de aanwezigheid van bergen. In Duitsland valt er het hele jaar door regen. De neerslaghoeveelheden variëren sterk (van 400 tot 790 mm per jaar).

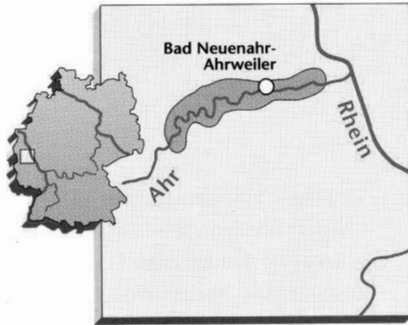
Algemene inleiding

Er is voor gekozen om de verschillende wijnbouwgebieden in Duitsland in alfabetische volgorde te behandelen. Er is van afgezien om aparte hoofdstukken over bodem en klimaat op te nemen, omdat deze onderwerpen in ieder wijnbouwgebied aan de orde komen. De reden hiervoor is dat bodem en klimaat in ieder wijnbouwgebied zeer verschillend zijn.

Na de literatuuropgave is een aparte bijdrage statistiek opgenomen, waarin het gebruik van Duitse druivenrassen, de bedrijfsgrootte, het wijnbouwoppervlak en de type wijnen worden weergegeven.

Omdat de onderwerpen druivenrassen, biologische wijnen en terminologie voor Duitsland en Oostenrijk grotendeels identiek zijn, is besloten om deze op het einde van het boek na Oostenrijk op te nemen.

Wijngebieden

Ahr

De rivier de Ahr ligt in het noorden van de deelstaat Rheinland-Pfalz en heeft een totale lengte van 85 km. Het deel van de rivier in het Ahrgebied bedraagt slechts 25 km. De sterk meanderende rivier stroomt langs steile hellingen (met een hoogte van 100-300 m) en

mondt bij Sinzig en Remagen in de Rijn. Het gebied voor wijnbouw is zeer noordelijk gelegen op de 50e breedtegraad. Het Ahrgebied bezit 13 dorpen/plaatsen, waarvan Altenahr, Mayschoss en Bad Neuenahr-Ahrweiler de belangrijkste zijn. De wijnen van de Ahr maken slechts 1,3% van de totale Duitse wijnproductie uit.

De Ahr wordt ingedeeld in twee gebieden. De Obere Anbauregion ligt tussen Altenahr en Mariental in een eng dal met steile terrassen die vooral bestaan uit leisteen. De Untere Anbauregion ligt tussen Walzporzheim en Heimerstein in een breder dal met vooral löss, maar ook leisteen, hier liggen de plaatsen Ahrweiler en Bad Neuenahr (de hoofdstad). De Ahr kent slechts één Bereich Walzporzheim-Ahrtal.

De teelt van druiven geschiedt zowel op terrassen tegen vooral de zuid-hellingen (75%), als ook in het dal (25%). Het wijnbouwareaal bedraagt 548 ha, de gemiddelde productie per ha is 73 hl. Er bestaan circa 500 bedrijven, waarvan vele slechts een oppervlak bezitten tussen 0,2 tot 0,5 ha. Alle bedrijven samen produceren per jaar 39.314 hl wijn, waarvan 85% rood zijn en 15% wit.

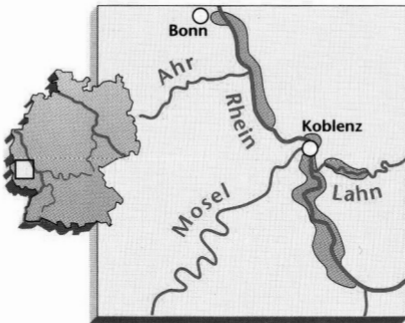
Het enge dal heeft een bijzonder microklimaat, tegen koude winden wordt de Ahr beschut door de Eifel en het Ahrgebirge. Vaak stroomt

warme lucht vanuit het Rijndal het Ahrdal in. De leisteen neemt overdag door de zon warmte op, die wordt uitgestraald in de nacht. De Ahr kent 1450 zonuren per jaar, voldoende om wijnbouw te bedrijven. Het gebied ontvangt per jaar 656 mm regen. Soms moet berekend worden om nachtvorst in het voorjaar te bestrijden. Tegen de hellingen bestaat het gesteente uit lei, in de dalen bestaat de bodem uit löss en leem, soms komt zandsteen en basalt voor.

Omdat de Ahr vaak het 'Rotweinparadies' wordt genoemd, spreekt het vanzelf dat de blauwe druivenrassen overheersen (85%): Spätburgunder (dominant), Frühburgunder en Blauer Portugieser. Als witte rassen (15%) worden geteeld: Riesling, Weisser Burgunder en Müller Thurgau. Er wordt een klein kwantum rosé geproduceerd onder de naam Weissherbst. De meeste wijnen dragen het predicaat QbA (98%), ook ontstaan aan de Ahr soms Spätlesen en ijswijnen (2%). Er worden nauwelijks landwijnen gemaakt. De meeste wijnen uit de Ahrstreek zijn tamelijk droog, licht van kleur, fruitig en aromatisch. De rode worden vaak opgelegd op houten vaten.

De Ahr kent een aantal bedrijven die wijnen produceren van zeer hoge kwaliteit: Mayer-Nickel in Dernau, Weingut Jean Stodder in Rech, Weingut Burggarten in Hippingen en Weingut Kreuzberg in Dernau. Aan de Ahr bevinden zich talrijke coöperaties, waarvan de belangrijkste de Winzergenossenschaft Maychoss is in Altenahr, die in 1868 begon met wijn maken; deze staat in Duitsland bekend als een van de beste.

De Ahrstreek is zeer toeristisch, massaal trekken mensen uit de grote steden Bonn/Keulen en zelfs uit Nederland naar dit fraaie dal met talrijke hotels. Toerisme is daarom een zeer belangrijke inkomstenbron. Voor wandelaars bestaat een 4 km lang 'Weinlehrpfad' en een 'Rotweinwanderweg' van 35 km, ook fietsers komen royaal aan hun trekken. Archeologischse opgravingen uit de Romeinse tijd en enkele natuurgebieden in Altenahr en Remagen zorgen ervoor dat de toerist niets tekort komt.

Baden

Baden, zeer zuidelijk gelegen, is het op drie na grootste wijnbouwgebied van Duitsland. Het wordt omgeven en beschermt door het Odenwald, het Zwarte Woud en de Vogezes. Baden behoort tot de deelstaat Baden-Württemberg en is een zeer lange regio die zich uitstrekt over 400 km van Bazel tot Mannheim. Men vindt Baden op de kaart langs de Rijn en de Neckar. Ook de Bodensee (het meer van Konstanz) in het zuiden van Duitsland behoort tot het wijnbouwgebied Baden. Ten oosten van Baden ligt het wijnbouwgebied Württemberg, ver naar het noorden ligt het Bereich Tauberfranken. Landschappelijk gezien is Baden zeer verschillend vanwege verschillen in klimaat en bodemsoort. In Europees verband behoort Baden tot de wijnbouwzone B.

Baden heeft het warmste en het meest zonnige klimaat van Duitsland met 1800 zonuren per jaar. Doordat het een bergachtig gebied is, valt er voldoende regen voor de wijnbouw, 600-850 mm per jaar. Baden ligt rond de 48e breedtegraad. Het spectrum aan bodemsoorten is zeer groot: kalk, leem, mergel, kiezel, löss en vulkaangesteente.

Baden bezit circa 400 private bedrijven die zelf wijn produceren, daarnaast leveren de meeste kleinere bedrijven hun druiven aan de coöperaties. Het wijnbouwareaal bedraagt 15.478 ha, terwijl circa 80% van de geproduceerde wijn (1.159.420 hl) wordt verwerkt door 77 coöperaties. De meeste bedrijven bezitten minder dan 1 ha wijnbouwoppervlak. Gemiddeld wordt in Baden per ha 75 hl wijn geproduceerd.

Het assortiment druivenrassen is zeer breed. Van de geproduceerde wijn is 58% wit 42% blauw. De belangrijkste witte rassen zijn: Müller Thurgau, ook Rivaner genoemd, (16%), Grauburgunder, ook Ruländer genoemd (13%), Weissburgunder (9%), Riesling (7%) en Gutedel (7%).

Als dominant blauw ras wordt Spätburgunder (35%) geteeld, daarnaast bestaat een klein areaal uit Regent, Dornfelder en Schwarzriesling. Van alle wijnen van Spätburgunder uit Duitsland is 50% afkomstig uit Baden. Baden kent ook een interessante rosé met de naam Badisch Rotgold (ook Badische Rotling genoemd), die gemaakt wordt door mengen van wijn van zowel Grauburgunder (wit) als Spätburgunder (blauw).

De geproduceerde wijnen bezitten door het zonnige klimaat een hoog restsuikergehalte en daarom een hoog alcoholgehalte (soms 14-14,5%). Er bestaan zowel droge als ook enigszins zoete wijnen. De betere wijnen worden meestal aangeduid met de namen Selection of Classic. De rode wijnen worden meestal opgelegd op hout, de witte vaak op roestvrij staal. Ongeveer 40% van de wijnen draagt de naam Q.b.A, de overige 60% draagt de naam Predikaat. Circa 250 bedrijven produceren Sekt. Vijfenzeventig procent van de wijn wordt gemaakt door coöperaties. De grootste coöperatie is de Badische Winzerkeller in Breisach die zeker 700 verschillende wijnen produceert.

Toeristisch zijn vooral de grote steden interessant: Heidelberg, Baden Baden, Freiburg, Karlsruhe, Meersburg aan de Bodensee en Bad Mergentheim. Het gebied kent ook een fraaie Badische Weinstrasse en talrijke wandel- en fietspaden.

Baden is rijk aan 'Bereiche' of deelgebieden. De negen Bereiche worden van zuid naar noord in onderstaande volgorde behandeld.

1. Bodensee, in het Nederlands meer van Konstanz, bezit als hoofdstad Meersburg en kent twee eilanden: Reichenau en Mainau. Op een oppervlak van 550 ha wordt wijnbouw bedreven. De wijn draagt vaak de naam 'Seewein'. Op de hellingen aan de zuidzijde worden vooral de rassen Müller Thurgau en Spätburgunder geteeld op bodems van grondmorene en molasse. Het klimaat is zeer geschikt voor wijnbouw vanwege de zonnestraling vanuit het meer.

2. Markgräflerland ligt op de grens van Zwitserland en Duitsland dichtbij Bazel. Op bodems van leem, klei en löss worden vooral de volgende rassen geteeld: Gutedel, Müller Thurgau, Gewürtztraminer en Spätburgunder. Het wijnbouwareaal bedraagt 3.000 ha. De bekendste plaats is Wolfenweiler in het uiterste zuiden. Wijnen van het ras Gutedel staan bekend als massa- of supermarktwijnen.

3. Het weinig bekende **Tuniberg** ligt ten zuiden van Kaiserstuhl en bezit als centrum Merdingen. Wijnbouw wordt bedreven op löss-, leem- en vulkaanbodems, het wijnbouwareaal bedraagt 1.000 ha. De belangrijkste witte wijn is afkomstig van het ras Müller Thurgau, de rode wijnen worden vooral gemaakt van het ras Spätburgunder.

4. Het allerbekendste Bereich van Baden is zonder twijfel **Kaiserstuhl**, dit ligt ten westen van Freiburg. Het centrum is gelegen in Vogtburg, waar een aantal topwijnen van afkomstig is, o.a. die van Franz Keller. Het klimaat is zonnig met een regenval van 600 mm per jaar. Op löss-, leem- en vulkaanbodems worden op 4.000 ha tegen steile hellingen de volgende druivenrassen verbouwd: Spätburgunder (dominant), Grauburgunder en Müller Thurgau. Het gebied bezit de grootste coöperatie van Europa met de naam Badische Winzerkeller.

5. Breisgau, gelegen langs het Zwarte Woud, grenst in het noorden aan Ortenau en ligt tussen Offenburg en Freiburg. Het gebied met leem-, löss en vulkaanbodems bezit 1.700 ha wijngaarden. Het zonnige klimaat kent een forse regenval van 750-1000 mm per jaar. Bij de witte wijnen (55%) domineert het ras Müller Thurgau, bij de rode (45%) is dat het ras Spätburgunder. De stad Lohr in het noorden heeft een centrumfunctie.

6. In het langgerekte **Bereich Ortenau** zijn de steden Varnhalt en Durbach het bekendst. Ortenau ligt tussen Offenburg en Rastatt tegen het Zwarte Woud aan op bodems van graniet en porfier. Op 2.650 ha wijngaarden worden de volgende rassen geteeld: Riesling, Scheurebe en Spätburgunder. Rieslingwijnen worden in Ortenau Klingelberger genoemd. De wijnflessen staan bekend als Bocksbeutel.

7. Kraichau, in het noorden van Baden, ligt tussen Heidelberg en Karlsruhe. De hoofdstad draagt de naam Malsch, de bodems bestaan uit löss en kalk. De rode wijnen domineren de witte. Wit zijn de wijnen afkomstig van Riesling, Weisserburgunder en Müller Thurgau, rode worden vooral gemaakt uit het ras Spätburgunder. In dit gebied wordt bij hoge uitzondering het ras Auxerrois verbouwd. Het wijnbouwareaal bedraagt 1.250 ha en ligt aan de Badische Bergstrasse.

8. De Badische Bergstrasse is gelegen in het noorden van Baden en bevindt zich tussen Heidelberg en Hemsbach. Belangrijke steden zijn Laudenbach en Leimen. Tussen Mannheim en Heidelberg liggen 560 ha wijngaarden. Het gebied wordt door de Neckar in twee delen gesplitst. Württemberg grenst ten zuidoosten aan de Badische Bergstrasse. Op hoogten van 120-270 meter worden de volgende rassen verbouwd: Müller Thurgau, Riesling, Weissburgunder (wit) en Spätburgunder (rood).

9. Tauberfranken, zeer noordelijk gelegen, heeft als buur in het oosten Franken en in het westen het Odenwald. Tauberbischofsheim is de grootste stad en vervult een centrumfunctie. Het gebied ligt in de benedenloop van de rivier de Tauber; bij de monding van de Tauber stroomt het water in de Main. Het gebied ligt tussen Bad Mergentheim en Wertheim. Op circa 670 ha wijnbouw, met bodems van kalk en bontzandsteen, worden vooral de volgende rassen geteeld: Schwarzriesling en Müller Thurgau. Wijn

wordt afgevuld in zogenaamde Bocksbeutel flessen. Baden bezit volgens de literatuur een zeer groot aantal topbedrijven:

G. Schätze in Vogtburg

B. Huber in Malterdingen

Dr. Heger in Ihringen

F. Keller in Vogtburg

Holder Koch in Vogtburg

Salwey in Oberrotweil

A. Leible in Durbach

R. en C. Schneider in Endingen

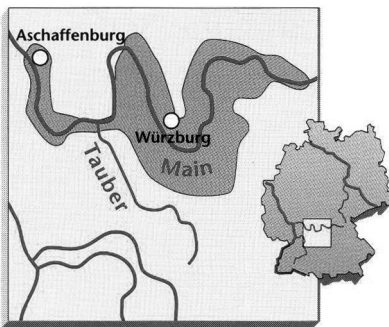
Shelter Winery in Kenzingen

H. Ziereisen in Efringen

R. Schneider in Weil am Rhein

M. Wassmer in Bad Krotzingen

K. H. Johner in Bischoffingen

Franken

Dit wijngebied, met de hoofdstad Würzburg, is gelegen temidden van middelgebergten aan de rivier de Main, die sterk slingerend het landschap bepaalt. Franken ligt volledig in de deelstaat Bayern, daartoe behoort ook het Taubertal met 100 ha wijnbouw. De wijngaarden

liggen sterk verspreid over het gebied, ook langs enkele zijrivieren. Veel wijngaarden liggen tegen steile hellingen, die mede het microklimaat bepalen. De stad Würzburg is het centrum van de wijnhandel en bezit een fraai museum, het Mainfränkisch Museum. Het wijngebied van Franken strekt zich uit over een lang traject: van Bamberg/Schweinfurt (in het westen) naar Aschaffenburg (in het oosten).

Franken bezit een continentaal klimaat met droge hete zomers en strenge winters. In het westen overheerst een maritiem tot continentaal klimaat. Het aantal zonuren bedraagt 1700 per jaar, de neerslag is gemiddeld 590 mm per jaar. In de winter kan het bitter koud zijn. Door

late nachtvorst in het voorjaar kan schade worden aangericht aan de wijnstokken. Door het vroeg intreden van herfstvorst moeten rassen geteeld worden die vroeg oogstrijp zijn. De bodems van het gebied zijn zeer verschillend: gips, kalk, rode bontzandsteen, vaak bestaat de bovenlaag uit löss en leem.

Franken wordt ingedeeld in drie 'Bereiche': Main-Viereck (in het westen), Main-Dreieck (in het midden) en Steigerwald (in het oosten) met respectievelijk 330, 4200 en 1500 ha wijnbouw. Het aantal wijnbouwbedrijven bedraagt 6.630, gemiddeld 3 ha groot. Veel eigenaren van kleine bedrijven hebben wijnbouw niet als hoofdactiviteit en verkopen wijn vanaf het bedrijf. Slechts 37% van de bedrijven hebben wijnbouw als hoofdberoep. Door het grote aantal kleine bedrijven (2.916) hebben de coöperaties een belangrijke plaats gekregen. De belangrijkste coöperaties bevinden zich in Repperndorf, Thüngersheim, Kitzingen en Möglingen. De coöperatie van Kitzingen heeft 2.300 leden. Het wijnbouwareaal bedraagt 6.030 ha met een gemiddelde opbrengst van 74 hl per ha. Enkele zeer grote bedrijven zijn: Juliußpital (170 ha), Bürgerspital zum Heiligen Geist (130 ha) en Staatlicher Hofkeller (150 ha). Franken produceert gemiddeld 500.000 hl wijn per jaar, waarvan 50% droog (met 4 gram suiker per liter) en 40% halfdroog.

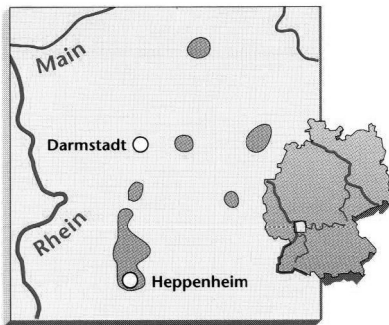
Het aantal belangrijke druivenrassen is tamelijk groot: Müller Thurgau (3.813 ha, 26,5%), Silvaner (1.435 ha, 23,8%) en Bacchus (733 ha, 12%), alle wit. Daarnaast worden nog tal van andere witte en blauwe rassen geteeld: Riesling, Kerner, Scheurebe, Siegerebe, Ortega en Optima (wit) en Domina, Spätburgunder, Dornfelder en Regent (blauw). Het wijnbouwareaal bestaat voor 81% uit witte rassen en voor 19% uit blauwe.

De wijnen die in Franken geproduceerd worden zijn vaak droog (zeker 50%) of halfdroog en bezitten een hoog mineralengehalte. De meeste wijnen worden afgevuld in zogenaamde Bocksbeutels, een platte dikbuikige fles, die al in 1728 werd ingevoerd door het Bürgerspital in

Würzburg. In Franken worden zeer beperkt roséwijnen geproduceerd en op wat grotere schaal Sekt. Veel witte en rode wijnen zijn Q.b.A en Prädikatsweinen (zeker 80%). De betere wijnen kunnen de namen Selektion en Classic dragen. De Q.b.A. en Kabinett wijnen moeten jong gedronken worden. Ook een aantal vrij kostbare wijnen worden in Franken gemaakt: Auslese, Beerenauslese, ijswijn en Trockenbeerenauslese; deze wijnen hebben een tamelijk hoog alcoholgehalte. Ook zijn populair de zogenaamde jonge Federweiss wijnen, waarbij de suiker slechts voor een deel is vergist.

Franken bezit een aantal zeer prominente bedrijven die wijn van hoge kwaliteit produceren: Weingut am Stein in Würzburg, Rudolf Fürst in Bürgstadt, J. Ruck in Iphofen, R. Schmitt in Radesacker en Horst Sauer in Escherndorf.

In toeristisch opzicht is het gebied Franken zeer aantrekkelijk, vooral de steden Bamberg, Würzburg, Aschaffenburg, Iphofen en Volkach zijn een bezoek waard. Er bestaat een fraaie rode wijn wandelroute van 55 km en er zijn tal van natuurgebieden te vinden zoals Steigerwald, Mainaue en Sandfluren.

Hessische Bergstrasse

Dit kleine wijnbouwgebied, in 1991 officieel erkend, ligt voor het grootste deel in de Staat Hessen, een klein deel bevindt zich in de Staat Baden-Württemberg. De regio ligt in midden Duitsland en strekt zich uit over 120 km van Darmstadt in het noorden tot Weinheim in het zuiden.

De Hessische Bergstrasse ligt ten westen van de Rijn en het Odenwald. Tot het gebied behoort ook het geografisch afgescheiden Odenwälder